



Educació per a la  
**Convivència**

*Aprenem actituds,  
valors i normes.*



Antonio Vallés Arándiga

2





Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra sols es pot realitzar amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions previstes per la llei. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra s'ha d'adreçar a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, [www.cedro.org](http://www.cedro.org))

© del text: Antonio Vallés Arándiga  
© d'aquesta edició: Editorial Marfil, S.A.

Disseny coberta: Equip Marfil  
Disseny gràfic i maquetació: Equip Marfil

Il·lustracions: Esperanza Martínez Molina

IMPRES A ESPANYA  
PRINTED IN SPAIN

Edita:  
Editorial Marfil, S.A.  
C/ Sant Eloi, 17  
Tel.: 96 552 33 11 • Fax: 96 552 34 96  
[www.editorialmarfil.com](http://www.editorialmarfil.com)  
03804 ALCOI

Fotomecànica, Fotocomposició i Impressió:  
Artes Gráficas Alcoy, S.A.U. • Sant Eloi, 17 • 03804 ALCOI

I.S.B.N.: 978-84-268-1470-8  
Dipòsit Legal: A-576-2009

Paper  
  
Producte  
Ecològic





## Molt important:

Les activitats proposades en el programa inclouen pautes i globus (bafarades) perquè l'alumnat hi escriga. No obstant això, si no tenen suficients habilitats d'escriptura, han de VERBALITZAR-SE les respostes. No és preceptiu omplir per escrit l'exercici o l'activitat, sinó prendre consciència de com s'ha de fer. Per això, el professorat ha de prendre la decisió didàctica d'adaptar la millor manera de respondre a la tasca en si: resposta oral, pintat, retallat, diàleg, etc. En cap cas hauria de suprimir-se l'activitat per la carència d'habilitats lectoescriptores.

## ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

Aquest llibre forma part del programa d'**Educació per a la Convivència** en l'etapa educativa de l'Educació Primària. El programa està dirigit a l'aprenentatge d'actituds, valors i normes que han de formar part d'un bon clima de classe en què les relacions interpersonals es caracteritzen per l'expressió socialment adequada dels drets propis i el respecte als drets dels altres. La finalitat és aconseguir un bon ambient d'aprenentatge a l'aula i de convivència en tot el centre escolar.

El programa està fonamentat en els postulats adaptats de la **Resolució de Conflictes** i en els fonaments de la **Modificació de Conducta** (\*). Les fases integrants o seqüències didàctiques són les següents:

### 1. IDENTIFICACIÓ DEL PROBLEMA I DE LES SEUES CAUSES (EL QUE PASSA ÉS...)

En aquest apartat es formulen preguntes sobre una situació problemàtica que es planteja en l'escenari escolar: aula, pati, etc. Es tracta d'obtenir la major informació possible sobre el problema o conflicte de convivència que s'ha originat.

També s'identifiquen els possibles motius que han ocasionat la situació conflictiva de convivència. És important que els alumnes verbalitzen els pensaments que es tenen en aquesta situació, i que expressen els estats d'ànim (emocionalitat) que tenen els xiquets i xiquetes involucrats en la situació problemàtica (què senten, com se senten).

---

(\*) El tutor o tutora podrà trobar informació metodològica complementària sobre això en el següent material publicat en aquesta mateixa editorial:

**Modificación de la conducta problemática del alumno.**

**Habilidades Sociales y Autocontrol. Guía Didáctica.**



## 2. PREVISIÓ DE CONSEQÜÈNCIES (QUÈ PASSARÀ SI...?)

En aquesta fase es pretén que els alumnes aprenguen la denominada **presa de perspectives**, és a dir, preveure què ocorrerà si el problema de convivència persisteix.

## 3. POSADA EN PRÀCTICA DE LES SOLUCIONS BONES (SOLUCIONS BONES)

És la part final de la seqüència didàctica. En ella l'alumnat proposarà les millors solucions possibles (dir, fer, pensar, sentir) perquè es resolga la situació conflictiva.

Des del punt de vista metodològic és important destacar que el programa té una finalitat fonamentalment preventiva, el propòsit educatiu de la qual és crear una cultura de la convivència pacífica i respectuosa. No ha d'entendre's, per tant, com una "recepta" o mesura correctiva que s'aplica després que ocorregi un conflicte, sinó que forma part d'un estil d'aprenentatge de la convivència que haurà de desenvolupar-se sistemàticament al llarg del curs escolar en l'horari de la tutoria.

Per a aconseguir un bon aprenentatge de cada unitat de treball és necessari que es faci ús del **Role-play** ('assaig de conducta'), procediment que permet representar els papers que es mostren en l'escena principal de cada unitat. En aquesta representació de papers, el professorat modelarà cadascuna de les fases o seqüències i proposarà el canvi o rotació de papers entre l'alumnat que participe en l'assaig de conducta. En aquestes edats, és convenient l'ús didàctic de **contes i lectures orals**, com també l'ús de **titelles** i altres **activitats lúdiques** que permeten divertir-se aprenent a viure, i que il·lustren diferents situacions problemàtiques que s'han de resoldre adequadament perquè tots se senten a gust i aprenguen a respectar-se.

És aconsellable també iniciar els alumnes en **les tècniques de dinàmica de grups i treball cooperatiu**, com a elements afavoridors dels valors de solidaritat, col·laboració, tolerància, empatia, etc. Per a complementar l'eficàcia del programa és aconsellable una bona comunicació amb les famílies a fi de que coneguen la "nova matèria" que els seus fills estan aprenent: **Aprende a viure**.

Les unitats de treball proposades estan constituïdes per situacions conflictives habituals a l'aula, i es fonamenten en els valors d'ajuda, respecte, diàleg, tolerància a les diferències racials i personals, solidaritat, comunicació assertiva, entre altres. El tutor o tutora podrà afegir aquelles altres unitats que considere oportunes, d'acord amb les necessitats educatives del seu alumnat i d'acord també amb les peculiaritats de les situacions conflictives de l'aula i/o del centre escolar. Tot això seguint l'estructura bàsica proposada en cada unitat i fonamentada en la Resolució de Conflictes.

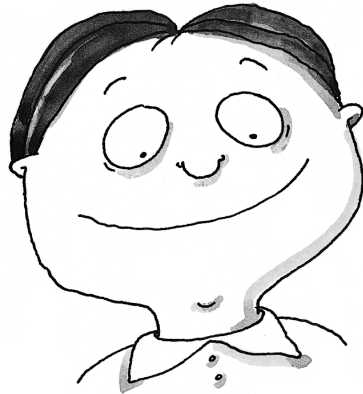
# CONTINGUT

## UNITAT 1

pàg. 8

## BENVINGUTS AL COL·LEGI

Ho passarem bé, estarem contents i contentes.



## UNITAT 2

pàg. 18

## CONVIURE A CLASSE

Una classe agradable per a tots.  
Aprendre estant a gust.



## UNITAT 3

pàg. 28

## FER UNES NORMES

... per a la classe.  
... tots les complirem i no passarà res.



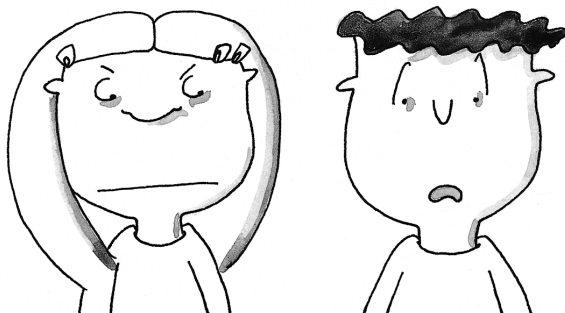
**UNITAT 4** **QUÈ BÉ S'ESTÀ A CLASSE!...**  
pàg. 40 **sense sorolls**

És la classe que tots volem.



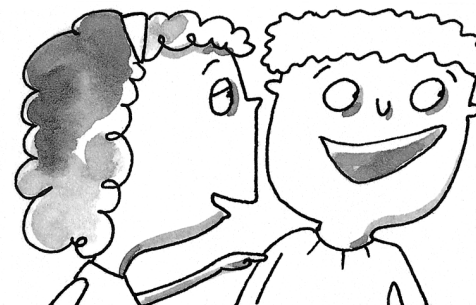
**UNITAT 5** **TINC UN**  
pàg. 52 **PROBLEMA AMB...**

... però el solucione sense barallar-me  
ni posar-me nerviós o nerviosa.



**UNITAT 6**  
pàg. 62 **AIXÍ SÍ... AIXÍ NO**

Jo sé el que s'ha de fer i el que no s'ha de fer  
i... em comporte bé.



**UNITAT 7**  
pàg. 72

**QUÈ FAS? QUÈ PENSES?  
COM ET SENTS?**

És bo saber què pensem i  
què sentim quan fem qualsevol cosa.



**UNITAT 8**  
pàg. 82

**JUGUEM A LA TORTUGA**

... aprenem a controlar els "nervis".



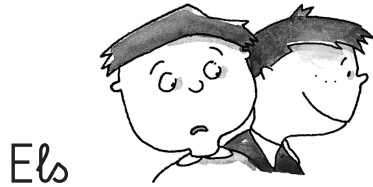
# 1. BENVINGUTS AL COL·LEGI





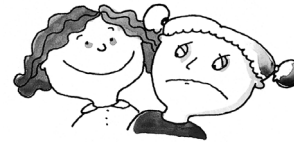
## EL QUE PASSA ÉS...

› Qui va al col·legi?



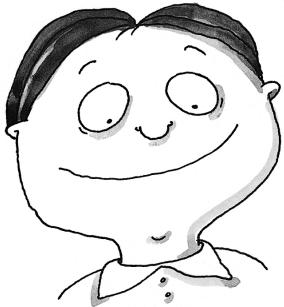
Els

\_\_\_\_\_ i les



\_\_\_\_\_

› Què li passa a aquest xiquet?



Està enfadat.

Està content.

› Per què?

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

› T'agrada anar al col·legi?

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

› Per què?

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

▶ Què li passa a aquesta xiqueta?



Està trista.

Està enfadada.

▶ Per què?

---

---

---

---

▶ Com et sents quan vas al col·legi?

▼ Acoloreix la cara que correspon i escriu per què.



Content/a



Trist/a



Enfadat/a



Amb por

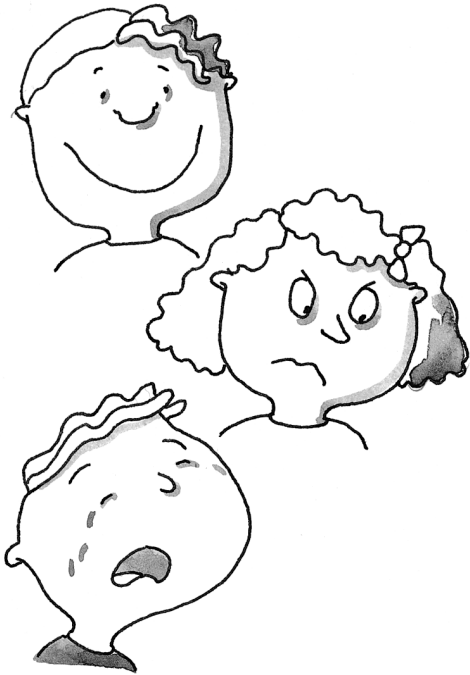
▶ Per què?

---

---

# PER QUÈ?

▼ Completa.



▶ Andreu va content a classe perquè \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

▶ Alicia està enfadada perquè \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

▶ Esteve està plorant perquè \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

▶ I tu, per què estàs content, enfadat, plorant?

Perquè \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_



▼ Llig.

És molt important saber el motiu del que ens passa, així podrem ajudar els nostres companys i companyes.

... i si els contem el que ens passa als altres, ells també podran ajudar-nos.

▼ Llig.

**Anar al col·legi de nou és motiu d'alegria, perquè...**

- veiem els amics i amigues.
- coneixem altres companys i companyes.
- ens ho passem bé.

**... però de vegades ocorren xicotets "problemes" perquè...**

- ens fa por veure tanta gent.
- creiem que serà difícil el curs.
- estàvem més a gust de vacances.

## QUÈ PASSARIA SI...?

### ▼ Uneix amb una fletxa:



Si Andreu va content a classe, aleshores...

**ho passarà malament i no podrà aprendre.**



Si Àlicia està enfadada quan va al col·legi, aleshores...

**es divertirà amb els seus companys i companyes.**



Si Esteve plora, aleshores...

**no podrà estar a gust a classe.**

### ▼ Completa.

Jo em dic \_\_\_\_\_ i quan vaig al col·legi em sent \_\_\_\_\_

Què passarà a classe? Que... \_\_\_\_\_

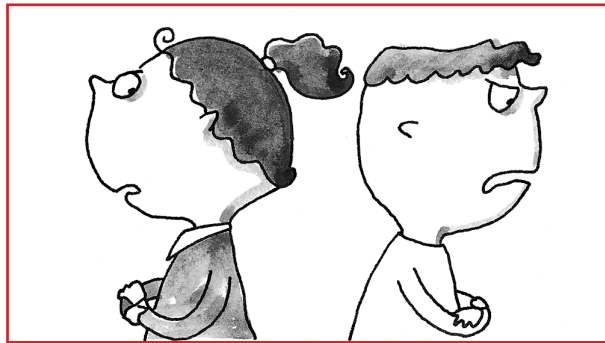
# Podem pensar què passarà si...

▼ Digues què passaria.

► Si molestem algú, aleshores...

---

---



► Si ens enfadem amb un company, aleshores... \_\_\_\_\_

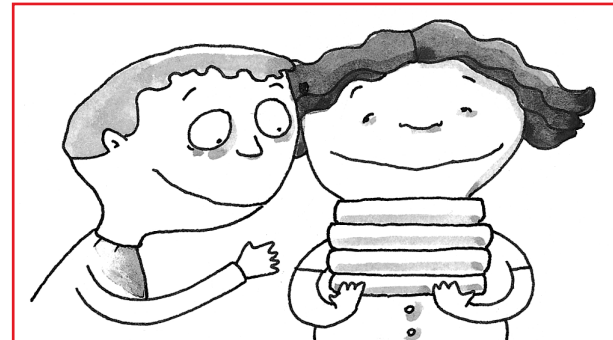
---

---

► Si som amables amb una companya o company, aleshores... \_\_\_\_\_

---

---



## SOLUCIONS BONES

▼ Assenyala les respostes més adequades.

**Si un xiquet o una xiqueta està ENFADAT el que pot fer-se és...**

- Preguntar-li què li passa.
- Dir-li coses que el posen content.
- Dir-li que no es pose així.
- \_\_\_\_\_

**Si un company o companya es SENT TRIST perquè està sol, el que podria fer-se és...**

- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_
- ▶ A qui ajudes tu a no sentir-se sol? \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

## TREBALLEM EN EQUIP

- ▼ Amb l'ajuda d'un company o companya completa el diàleg següent:

Esteve està plorant.



- ▼ Llig.

## IMPORTANT

Podem ajudar un company o companya a trobar una SOLUCIÓ BONA al seu problema. Les nostres paraules d'ànim poden fer que es trobe millor.





---

▼ Relaciona aquestes paraules:



amic

recolzament

ajuda

interessar-se

ocórrer

amistat

preocupar-se

passar



► Escriu una frase amb la paraula **amic**.

---

---

► Escriu una frase amb la paraula **ajuda**.

---

---